

QUALITARIUM

Granskning av regionens anskaffning av konst

Juli 2022

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Inledning	5
1.1 Syfte och revisionsfrågor	5
1.2 Metod	5
1.3 Avgränsningar	5
1.4 Revisionskriterier	6
1.5 Ansvarig nämnd	6
1.6 Kvalitetssäkring	6
2. Bakgrund	6
3. Granskningens resultat	6
3.1 Organisation och styrning av anskaffning av konst i regionen	7
3.2 Upphandling och inköp av konst	11
3.3 Ekonomisk hantering	15
3.4 Samarbete med andra nämnder och förvaltningar	18
Bilaga 1 – stickprovskontroll	21

Sammanfattning

Region Dalarnas revisorer har uppdragit åt Qualitarium AB att genomföra en fördjupad granskning med syftet att bedöma om regionens anskaffning av konst sker på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Granskningens resultat visar att anskaffning av konst inte sker på ett ändamålsenligt sätt i Region Dalarna.

Organisation och styrning av konstanskaffning i regionen

Det saknas tydlighet kring den så kallade enprocentregeln, eftersom det saknas ett beslut om exakt vad regeln innebär, hur beloppet ska beräknas och hur avsatta medel ska fördelas. På den operativa nivån orsakar detta svårigheter med att beräkna kultur- och bildningsnämndens budget för konstanskaffning. Att bygginvesteringarnas budgetar, som hanteras av fastighetsnämnden, inte är kopplade till konstbudgeten försvårar den ekonomiska hanteringen av dessa medel och det utgör en svårighet för spårbarheten och för möjligheten att göra relevanta uppföljningar.

Ansvarsfördelning inom organisationen för anskaffning av konst är tydlig på politisk nivå och även inom förvaltningsorganisationen. Däremot förekommer det formella fel i kultur- och bildningsnämndens delegationsordning och den praktiska hanteringen följer inte delegationsordningen. Vidare saknas det rutiner för hantering av jävssituationer.

Mot ovan bakgrund gör vi bedömningen att det saknas tillräckliga demokratiskt beslutade policydokument, riktlinjer e t c för regionens anskaffning av konst samt att befintliga dokument inte ger tillräcklig styrning och vägledning för anskaffningarna. Vidare är vår bedömning att ansvarsfördelningen i samband med den praktiska hanteringen av konstanskaffning är bristfällig.

Upphandling och inköp av konst

Kultur- och bildningsnämnden brister i sitt ansvar att säkerställa att tillämpade processer och rutiner för konstanskaffning är ändamålsenliga och anpassade till LOU:s regelverk. Granskningen fann brister i de befintliga rutinerna för anskaffning av konst och fann även att det saknas rutiner som säkerställer att upphandlingar genomförs korrekt. Brister har också påträffats i flertalet av de granskade genomförda upphandlingar.

Nämnden saknar kunskap om att det finns brister i rutinerna för upphandlingar samt att det förekommer felaktigheter i hur upphandlingar genomförs. Nämnden bör snarast vidta åtgärder för att säkerställa att det utarbetas tillräckliga rutiner för hantering av upphandlingar. Nämnden bör vidare förstärka sin kontroll av området.

Mot denna bakgrund gör vi bedömningen att upphandlingar inte genomförs på ett ändamålsenligt sätt samt att avsaknaden av rutiner utgör en allvarlig risk för att upphandlingar systematiskt genomförs felaktigt.

Ekonomisk hantering

Med reservation för ovan beskriven otydlighet kring enprocentregeln, gör vi bedömningen att den praktiska hanteringen inte följer de riktlinjer som går att utläsa från det ursprungliga beslutet från 1969. Om de budgetprognoser som finns tillgängliga idag håller, är det uppenbart att avsättning till konst kommer i framtiden att understiga 1% av regionens bygginvesteringsbudget.

Nämnden tolkar principen om armlängds avstånd på ett sätt som i praktiken resulterar i att nämnden överlåter till tjänstepersonerna att besluta hur budgeten fördelas. Vår sammanfattande bedömning

är att nämndens styrning inte är tillräcklig varken när det gäller beräkning av budgeten för anskaffning av konst eller när det gäller fördelningen av dessa pengar.

Samarbete med andra nämnder och förvaltningar

Det finns ett välfungerande samarbete mellan berörda förvaltningar som säkerställer en ändamålsenlig och effektiv hantering av hur konst ska ingå i byggprojekten. Granskningen visar att det vore önskvärt att föra dialog även på nämndsnivå.

Avsaknaden av dokumenterad överenskommelse mellan förvaltningarna gällande framtida kostnader för installation och underhåll av fast konst utgör en risk för att ansvaret för dessa kostnader blir otydligt. Därför bedömer vi att nuvarande hanteringen som baseras på muntlig överenskommelse inte är ändamålsenlig.

Efter genomförd granskning och mot ovan beskrivna bedömningar rekommenderar vi kultur- och bildningsnämnden att

- förtydliga nämndens önskemål om och hållning till enprocentregeln och till regionstyrelsen och regionfullmäktige framlägga förslag för att förtydliga vad enprocentregeln innebär och hur regeln bör tolkas.
- se över och justera delegationsordningen så att denna avspeglar nämndens önskemål om vem eller vilka som ska hantera anskaffning av konst samt att säkerställa att formella fel justeras i delegationsordningen.
- säkerställa att andra nödvändiga styrdokument, bland annat rutinbeskrivning för jävshantering, tas fram och implementeras.
- vidta åtgärder och följa upp att rutiner och arbetssätt tas fram på förvaltningen för anskaffning av konst som säkerställer att gällande lagar och regionövergripande riktlinjer efterlevs.
- se över och förstärka sin insyn i och kontroll över konstanskaffningen för att säkerställa ändamålsenlig hantering.
- förstärka sin styrning av området anskaffning av konst genom att förtydliga hur enprocentregeln ska tolkas, både när det gäller beräkning av budget för konstanskaffning och för hur dessa medel ska användas.
- förbättra sin styrning genom att se över hur principen om armlängds avstånd till konstanskaffning kan balanseras med nämndens ansvar för sin budget.
- inleda dialog med Fastighetsnämnden i syfte att skapa samförstånd kring hur enprocentregeln ska tolkas och implementeras.
- säkerställa att den framtida ansvarsfördelningen mellan Fastighetsnämnden och Kultur- och bildningsnämnden tydliggörs i samband med ett beslut om konstanskaffning tas.

1. Inledning

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för att kunna bedöma om regionens anskaffning av konst sker på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Inom ramen för projektet har följande frågeställningar behandlats:

- *Finns det i regionen, demokratiskt beslutade, policydokument, riktlinjer e t c för regionens anskaffning och förvaltning av konst?*
- *Ger dessa dokument e t c, i förekommande fall, tillräcklig styrning vad avser t ex inriktning och mål för konstklimatet och konstanskaffningen i regionen, vägledning i anskaffningsprocessen o s v?*
- *Är det tydligt i organisationen (beträffande delegationsordning, beloppsgränser, jävshantering e t c) vem/vilka som ansvarar för konstanskaffning och i förekommande fall under vilka villkor?*
- *Har kultur- och bildningsnämnden säkerställt att tillämpade processer, rutiner e t c för konstanskaffning är ändamålsenliga och anpassade till LOU:s regelverk?*
- *Lever regionen upp till målet att 1% av byggkostnaderna ska avsättas till konstnärlig utsmyckning?*
- *Finns en fungerande samverkan mellan berörda nämnder (kultur- och bildningsnämnden respektive fastighetsnämnden och i förekommande fall verksamhetsdrivande nämnd) kring anskaffning av "fast konst" och är denna ändamålsenlig?*
- *Är det, vid anskaffande av "fast konst", tydliggjort vem som svarar för dels olika typer av kostnader som kan uppkomma i samband med anskaffningen (t ex installationskostnader), dels kostnader för framtida underhåll av konsten?*
- *Finns det rutiner för hur anskaffningsprocessen för konst ska inkludera regionens värdegrund? Om ja, implementeras dessa rutiner på ett ändamålsenligt sätt?*

1.2 Metod

Under granskningsprojektet har följande metoder använts:

- Dokumentstudier
- Semistrukturerade intervjuer har genomförts med presidiet i ansvarig nämnd, med förvaltningsledningen och med chef och handläggare på berörd förvaltningsenhet. Vidare har tjänstepersoner inom administrativa funktioner intervjuats (upphandling, ekonomi).
- Stickprovskontroll av fem utvalda upphandlingar har genomförts. Resultatet av kontrollen framgår i bilaga 1.

1.3 Avgränsningar

Granskningen har avgränsats för att beröra kultur- och bildningsnämndens ansvar för anskaffning av konst. Granskad tidsperiod är 2022 års verksamhet med en tillbakablick på genomförda inköp under 2021.

Granskningen genomfördes under perioden april – juni 2022.

1.4 Revisionskriterier

- Kommunallagen (2017:925)
- Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling
- Region Dalarnas reglemente
- Regionplan 2022
- Region Dalarnas Kultur- och bildningsplan 2019-2022
- Andra gällande styrdokument i Region Dalarna

1.5 Ansvarig nämnd

- Kultur- och bildningsnämnden

1.6 Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Qualitariums interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även varit föremål för faktagranskning utförd av de intervjuade personerna.

2. Bakgrund

Kommuner och regioner är sedan lång tid tillbaka viktiga offentliga aktörer som köper in konst både till det offentliga rummet och till sina verksamheter. Regionerna är därmed också ägare till offentlig konst och konstsamlingar som, inte sällan, kan vara omfattande. Kultur- och bildningsnämnden i Region Dalarna förvaltar som exempel idag ca 20 000 konstverk av olika slag.

Anskaffningen av konst brukar delas upp i dels "lös konst" med vilket menas att konstverken går att flytta och inte är bundna till en specifik plats eller lokal, dels "fast konst" som innebär att den är producerad på beställning, integrerad i arkitekturen i en byggnad eller på en specifik plats. I samband med anskaffning av "fast konst" är det vanligt att tillämpa den s k 1% regeln. Denna innebär att 1% av t ex bygg- eller anläggningskostnaderna avsätts till den konstnärliga utsmyckningen.

I Region Dalarna är kultur- och bildningsnämnden ansvarig för regionens anskaffning av konst. I nämndens organisation hanteras frågan inom ramen för enheten Bild och Form. Anskaffningen av såväl lös som fast konst finansieras via nämndens budget. F n avsätts ca 6 miljoner kronor per år till detta ändamål.

Anskaffningen av konst omfattas av reglerna i LOU vilket i grunden innebär att anskaffningarna ska konkurrensutsättas. Vissa undantag finns inom reglerna för anskaffning av konst, men användningen av detta ställer mycket stora krav på den upphandlande myndigheten.

Revisorernas bedömning är att det är av stor vikt att anskaffningen av konst, oavsett det gäller lös eller fast konst, sker på ett strukturerat och väl genomtänkt sätt, inte minst mot bakgrund att konstansskaffningen via LOU är omgärdat av ett omfattande regelverk.

3. Granskningens resultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av våra iakttagelser gjorts nedan. Iakttagelserna redogörs under det område som bedöms vara mest lämpligt. Bedömningarna och rekommendationerna framgår i varje avsnitt liksom svaren på revisionsfrågorna.

Granskningens resultat visar att anskaffning av konst inte sker på ett ändamålsenligt sätt i Region Dalarna.

3.1 Organisation och styrning av anskaffning av konst i regionen

- *Finns det i regionen, demokratiskt beslutade, policydokument, riktlinjer e t c för regionens anskaffning och förvaltning av konst?*
- *Ger dessa dokument e t c, i förekommande fall, tillräcklig styrning vad avser t ex inriktning och mål för konstklimatet och konstanskaffningen i regionen, vägledning i anskaffningsprocessen o s v?*
- *Är det tydligt i organisationen (beträffande delegationsordning, beloppsgränser, jävshantering e t c) vem/vilka som ansvarar för konstanskaffning och i förekommande fall under vilka villkor?*

3.1.1 Våra iakttagelser

Ansvarsfördelning och organisering

Kultur- och bildningsnämnden har enligt reglementets 33 § ansvar för hantering och anskaffning av regionens konst:

”Kultur- och bildningsnämnden ansvarar för den konstnärliga gestaltningen av Region Dalarnas lokaler. Nämnden ansvarar i samarbetet med Fastighetsnämnden för att 1 % av den totala investeringen i samband med ny-, om- och tillbyggnation avsätts för konstnärlig gestaltning.”

I Fastighetsnämndens reglemente anges att det åligger Fastighetsnämnden

”att svara för investeringar i fastigheter och de uppgifter som har samband med denna och den kommunala fysiska planeringen, dvs. byggherrollen och i det sammanhanget svara för utredningar och samordning med berörda organ inom och utom Region Dalarna” (26 §)

Utöver reglementet anges i regionens Kultur- och bildningsplan 2019-2022 (sid. 48) att förvaltningens enhet Bild och form åläggs uppdraget:

”Bild och form Dalarna ansvarar idag för konstinköp samt förmedlar och förvaltar Region Dalarnas konstinnehav”

Styrdokument och beslut

- **Enprocentregeln**

Inom ramen för nuvarande granskning behövdes det omfattande efterforskningar för att finna beslutet om enprocentregeln. Detta trots att det är uppenbart att det finns en uppfattning om att regeln gäller.

Ett beslut från Landstingsfullmäktige 1969 är ursprunget till det som är enprocentregeln. I beslutet, som i sin helhet avser en kulturutredning, framgår att *”varje större nybyggnad för sjukvårds- eller undervisningsändamål måtte förses med ett större fast konstverk för en kostnad av förslagsvis 1 % av byggnadskostnaden” (sid. 14).*

Enprocentregeln har under de efterföljande årtionden varit mer eller mindre implementerad i regionen. En historisk genomgång av hur och när det togs hänsyn till enprocentregeln i regionen finns i Konstöversynen från 2019.

Enprocentregeln nämns i flera nu gällande beslut, bland annat:

- I Kultur- och bildningsnämndens reglemente (se ovan)
- I ett beslut i Kultur- och bildningsnämnden från 2014, där förvaltningschef ges i uppdrag att ta fram riktlinjer för tillämpning av enprocentregeln. Några riktlinjer har vi dock inte funnit. I detta beslut förklaras att *"Enprocentregeln innebär att landsting eller kommun vid ny- eller ombyggnationer ska avsätta en procent av byggkostnaden till bild- och formkonst"*. Några hänvisningar till var skrivningen härstammar från finns inte.
- I en tjänstemannaskrivelse till nämnden från våren 2022, där information om anskaffad konst lämnas till nämnden, framgår följande: *"Från och med 2022 har vi inte längre 1% av byggkostnaderna utan en klumpsumma som ska fördelas på alla projekt."* Enligt intervjuerna med såväl tjänstepersoner och nämnden ska denna skrivning förstås beskrivningen som en beskrivning av den praktiska hanteringen av enprocentregeln.

Kultur- och bildningsnämnden har inte fattat några beslut sedan 2014 som direkt berör enprocentregeln.

Under granskningen återfann vi inga ytterligare dokument som beskriver vad regeln innebär och hur den ska tolkas.

- **Kultur- och bildningsnämndens delegationsordning**

Nämndens delegationsordning har vi funnit i följande versioner:

2015-04-01 – Nämndens beslut om delegationsordning för kultur- och bildningsnämnden

2020-06-23 - Delegationsordningen uppdateras med nya namn på delegater (filens namn indikerar denna ändring, men något beslut från nämnden har vi inte funnit).

2020-09-01 – Nämnden beslutar om revidering av delegationsordningen. Revideringen innebär bl.a. att punkten 4.4 tas bort från delegationsordningen (punkt 4.4 reglerade tidigare frågor om investeringar). Vi noterar att även lydelsen i punkten 4.5 ändrades vid denna revidering. Punkten 4.5 gav tidigare förvaltningschefen rätt att *"fördela produktionsstöd/motsvarande inom ramen för konsulentverksamhetens budget avseende konst"*. Detta ändrades till *"Rätt att besluta om samproduktionsmedel avseende Film i Dalarna."* Vidare togs möjligheten till vidaredelegering bort i samtliga punkter.

2021-10-20 - Beslut om ytterligare ändring i delegationsordning med följande motivering: *"Ett tillägg behövs i kultur- och bildningsnämndens delegeringsbestämmelser om inköp av konst till samlingarna för regionens fastigheter samt gestaltningsuppdrag enligt 1%regeln. I dagsläget saknas bestämmelser om konstinköp i kultur- och bildningsnämndens delegeringsbestämmelser. Tillägget tydliggör även ansvarsfördelning vad gäller beloppsgränser, delegat samt om beslut kan vidaredelegeras."*

Kompletteringen har följande lydelse:

Inköp av konst 0-100 000kr	Verksamhetschef	Lagrum: Lag (2016:1145) LOU samt Region Dalarnas upphandlingspolicy. Delegationsbeslut rapporteras till nämnd
Inköp av konst 100 000kr – övre gränsen för direktupphandling	Verksamhetschef	Lagrum: Lag (2016:1145) LOU samt Region Dalarnas upphandlingspolicy. Delegationsbeslut rapporteras till nämnd. Kan ej vidaredelegeras
Inköp av konst över gränsen för direktupphandling	Förvaltningschef Kultur-bildning	Lagrum: Lag (2016:1145) LOU samt Region Dalarnas upphandlingspolicy. Delegationsbeslut rapporteras till nämnd. Kan ej vidaredelegeras

Kultur- och bildningsförvaltningen har inga verksamhetschefer utan chefen för Bild och form har titeln enhetschef. Handläggaren, som i praktiken gör inköp av konst till ett värde upp till 100 tkr, har inte fått en formell delegation att genomföra inköp av konst.

Det senaste tillägget till delegationsordningen beslutades av nämnden i oktober 2021, men en ny uppdaterad version av delegationsordningen upprättades inte.

- **Rutiner för hantering av jäv**

Ett centralt framtaget dokument som beskriver hantering av mutor, jäv och korruption från 2018 finns. Dokumentet är upprättat av den centrala förvaltningen, men det är oklart vem som har beslutat om det. Dokumentet anger att om någon är att anses jävig får personen inte delta i handläggning av ett ärende. Riktlinjerna förespråkar försiktighet vid bedömning av om en person är jävig: *”Är du tveksam om jäv föreligger bör du ta upp frågan till diskussion.”* (Sid. 3)

Några förvaltningsinterna rutiner för hantering av jäv finns inte. Intervjuerna med tjänstepersoner visar att det finns muntliga diskussioner om hantering av jävssituationer, men dessa finns inte dokumenterade.

Det finns inga anmälda jävssituationer i Bild och form inom det aktuella granskningsområdet, dvs jäv som avser anskaffning av konst, som anmälts under granskningsperioden.

3.1.2 Våra bedömningar

Ansvar för anskaffning av konst är tydliggjort på politisk nivå i reglementet och på förvaltningsnivå i Kultur- och bildningsplanen. Vi bedömer att ansvaret är tydligt fördelat mellan nämnderna och att ansvaret även finns tydliggjort på förvaltningsnivå.

I samband med granskningen uppstod många frågor kring enprocentregeln. Då denna utgör en grundförutsättning för såväl granskningen som hanteringen av konstanskaffningen bedömde vi det vara nödvändigt att genomlys enprocentregeln. Vi fann att i det som kallas enprocentregeln finns flera ottyligheter. För det första är det ottydligt om enprocentregeln gäller och vad syftet med regeln är. Granskningens iakttagelser tyder på att det finns en allmän uppfattning om att regeln finns, men det krävdes efterforskningar för att finna beslutet. När det ursprungliga beslutet återfanns kunde vi konstatera att denna inte anger i tillräcklig detalj vad regeln innebär, vilket leder till att det finns olika

tolkningar. Det saknas t.ex. tydlighet i vad 1% ska beräknas på och hur beräkningen ska göras. Det i sin tur leder till att budgetberäkningen görs på oklara grunder idag. Vidare saknas det en tydlighet i hur avsatta medel ska användas. Enligt beslutet ska pengarna användas för att anskaffa fast konst för varje relevant byggnad. Dagens hantering visar dock att 1% beräknas på årets totala bygg- investeringsbudget och används till att anskaffa både fast och lös konst. Vi konstaterar också att anskaffning av konst inte är bunden till enskilda fastigheter eller ens till enskilda byggprojekt.

Mot ovan bakgrund gör vi bedömningen att avsättning av medel till konstanskaffningen och hur dessa medel fördelas inte följer de ursprungliga intentionerna. Samtidigt menar vi att det finns flera obesvarade frågor kring dagens intentioner med enprocentregeln.

De många otydligheterna kring enprocentregeln påverkar negativt samtliga delar av konst- anskaffningsprocessen. Därför anser vi det vara nödvändigt att nämnden förtydligar sina önskemål om och hållning till enprocentregeln och framlägger förslag till regionstyrelsen och regionfullmäktige för att förtydliga vad enprocentregeln innebär och hur regeln bör tolkas.

Nämndens delegationsordning innehåller formella fel som behöver rättas till. Att delegations- ordningen inte finns som ett samlat dokument bedömer vi utgör en risk för att hanteringen blir felaktig. Vidare finns det delegationer till verksamhetschef, men titeln finns inte i förvaltningen. Det saknas också delegation till tjänstepersonen som i praktiken genomför upphandlingarna. Genomförda upphandlingar i de fall där tjänstepersonen beslutar genomförs därför felaktigt enligt gällande delegationsordning. I detta sammanhang vill vi påpeka vikten av att ta i beaktande att det enbart är förvaltningschefen som får delegera vidare och inte verksamhets- eller enhetschefer (enligt KL 7 kap 6 §).

Mot ovan bakgrund är därför vår bedömning att nämndens delegationsordning inte är ändamålsenlig och behöver ses över och uppdateras.

Det saknas dokumenterade rutiner för hantering av jävssituationer. I samband med anskaffning av konst utgör detta ett särskilt problem då konstvärlden är en sluten krets vilket utgör risk för att jävssituationer oftare kan uppstå. Samtidigt tyder iakttagelsen om att inga jävssituationer finns anmälda under den period som granskningen avser på att hanteringen kan vara bristfällig. Vi bedömer att avsaknaden av rutiner för hantering av jäv är en brist som utgör en allvarlig risk för att hanteringen av konstanskaffning görs felaktigt.

3.1.3 Svar på revisionsfrågor och rekommendationer

Det saknas tydlighet kring den så kallade enprocentregeln, eftersom det saknas ett beslut om exakt vad regeln innebär, hur beloppet ska beräknas och hur avsatta medel ska fördelas. På den operativa nivån orsakar detta svårigheter med att beräkna kultur- och bildningsnämndens budget för konst- anskaffning. Att bygginvesteringarnas budgetar, som hanteras av fastighetsnämnden, inte är kopplade till konstbudgeten försvårar den ekonomiska hanteringen av dessa medel och det utgör en svårighet för spårbarheten och för möjligheten att göra relevanta uppföljningar.

Ansvarsfördelning inom organisationen för anskaffning av konst är tydlig på politisk nivå och även inom förvaltningsorganisationen. Däremot förekommer det formella fel i Kultur- och bildnings- nämndens delegationsordning och den praktiska hanteringen följer inte delegationsordningen. Vidare saknas det rutiner för hantering av jävssituationer.

Mot ovan bakgrund gör vi bedömningen att det saknas tillräckliga demokratiskt beslutade policydokument, riktlinjer e t c för regionens anskaffning av konst samt att befintliga dokument inte ger tillräcklig styrning och vägledning för anskaffningarna. Vidare är vår bedömning att ansvarsfördelningen i samband med den praktiska hanteringen av konstansskaffning är bristfällig.

Revisionsfråga	Svar på revisionsfrågan
<i>Finns det i regionen, demokratiskt beslutade, policydokument, riktlinjer e t c för regionens anskaffning och förvaltning av konst?</i>	Delvis. Flera av dessa dokument är dock i behov av att förtydligas, justeras och uppdateras.
<i>Ger dessa dokument e t c, i förekommande fall, tillräcklig styrning vad avser t ex inriktning och mål för konstklimatet och konstansskaffningen i regionen, vägledning i anskaffningsprocessen o s v?</i>	Nej.
<i>Är det tydligt i organisationen (beträffande delegationsordning, beloppsgränser, jävshantering e t c) vem/vilka som ansvarar för konstansskaffning och i förekommande fall under vilka villkor?</i>	<p>På politisk nivå är det tydligt att kultur- och bildningsnämnden har ansvar för anskaffning av konst. Vidare är det tydligt att inom nämndens förvaltning är det enheten Bild och form som har uppdraget.</p> <p>Otydligheter i delegationsordningen leder till att den praktiska hanteringen inte följer gällande delegationsordning.</p> <p>Rutiner för att hantera jävssituationer saknas.</p>

Mot ovan bakgrund rekommenderar vi kultur- och bildningsnämnden att

- förtydliga nämndens önskemål om och hållning till enprocentregeln och till regionstyrelsen och regionfullmäktige framlägga förslag för att förtydliga vad enprocentregeln innebär och hur regeln bör tolkas
- se över och justera delegationsordningen så att denna avspeglar nämndens önskemål om vem eller vilka som ska hantera anskaffning av konst samt att säkerställa att formella fel justeras i delegationsordningen
- säkerställa att andra nödvändiga styrdokument, bland annat rutinbeskrivning för jävshantering, tas fram och implementeras.

3.2 Upphandling och inköp av konst

- *Har kultur- och bildningsnämnden säkerställt att tillämpade processer, rutiner e t c för konstansskaffning är ändamålsenliga och anpassade till LOU:s regelverk?*

3.2.1 Bakgrund och våra iakttagelser

LOU:s regler för upphandling av konst

Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) anger ramar för upphandling av varor och tjänster i offentliga organisationer. De grundläggande principerna är detsamma för konst som för andra

anskaffningar. Det betyder att vid upphandling ska leverantörerna behandlas på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt, att upphandlingen ska genomföras på ett öppet sätt samt med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (LOU 4 kap. 1 §). LOU stadgar vidare att dokumentation om upphandlingar ska vara tillräcklig för att myndigheten ska kunna motivera sina beslut under upphandlingens samtliga skeden.

Reglerna för upphandling förenklades från och med den 1 februari 2022. För anskaffning av konst innebär de nya reglerna bland annat att gränsen för när direktupphandling av konst kan göras höjdes till det så kallade tröskelvärdet (tröskelvärdet är 7,8 Mkr för år 2022).

För upphandlingar under tröskelvärdet finns det inga bestämda förfaranden utan den upphandlande organisationen är fri att utforma förfarandet på det sätt som passar bäst för den aktuella upphandlingen. Det finns dock regler om hur annonser för sådana upphandlingar ska utformas. Generellt gäller att även upphandlingar som genomförs enligt 19 kapitlet ska följa de grundläggande upphandlingsprinciperna. Den upphandlande organisationen ska också beskriva i upphandlingsdokumenten hur upphandlingen kommer att gå till.

LOU har vissa undantagsregler för anskaffning av konst:

- CPV-koden för bland annat konstverk (92311000–4) klassificeras som en av de ”sociala tjänster och andra särskilda tjänster” som beskrivs i lagens bilaga 2. Det innebär att en upphandling rörande konstverk vars värde överstiger tröskelvärdet kan genomföras enligt de nationella bestämmelserna i 19 kap. LOU. (LOU 19 kap. 1 §)
- Av samma anledning är det möjligt att genomföra en direktupphandling enligt 19 a kap. LOU om upphandlingens värde beräknas understiga det tröskelvärdet. (LOU 19 a kap. 2 §)
- Det finns även möjlighet till att använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det som ska upphandlas kan tillhandahållas endast av en viss leverantör där syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation. (LOU 6 kap. 14 §)

Eftersom det är fråga om undantagsbestämmelser så är det den upphandlande organisationen som ska visa att undantaget är tillämpligt, t.ex. gällande 6 kap 14 § att syftet med upphandlingen är att förvärva eller skapa unik konst eller konstnärlig prestation och att det som ska upphandlas därför endast kan tillhandahållas av en viss leverantör. Hur detta ska ske framgår inte av lagtexten, men praxis visar att kraven på den upphandlande myndigheten är relativt höga. För att avgöra vad som krävs för att undantaget ska vara tillämpligt måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

Våra iakttagelser visar att några rutiner för att upprätta dokumentation i samband med anskaffning av konst som skulle visa hur val av upphandlingsförfarandet gjordes saknas. Det finns inte heller några rutiner för att säkerställa att upphandlingsdokumentet innehåller en beskrivning av hur upphandlingen ska gå till. Det saknas även dokumentation som motiverar valet av undantagsregeln i de fall där anskaffning genomfördes enligt LOU:s 6 kap. 14 §.

I samband med sakgranskningen fick vi ta del av kompletterande dokument som förvaltningen tog fram till en kommande upphandling, som beskriver upphandlingsförfarandet.

Regionens policy och riktlinjer för upphandling av konst

Regionens upphandlingspolicy och Riktlinjer för inköp beskriver hur upphandlingar i Region Dalarna ska genomföras. Några specifika riktlinjer för konstanskaffning finns inte och hur undantagsreglerna ska hanteras nämns inte i gällande styrdokument.

Av policydokumentet framgår de grundläggande principerna för upphandlingar som följer LOU om krav på icke-diskriminering, likabehandling, proportionalitet, öppenhet, ömsesidigt erkännande och konkurrens.

Riktlinjerna beskriver både hur en upphandlingsprocess som genomförs enligt nationella regler ska hanteras och hur en direktupphandling ska genomföras.

Gällande upphandling som genomförs enligt nationella regler beskrivs upphandlingsprocessens olika delar i detalj i avsnitt 3.

Direktupphandling kan användas när det sammanlagda värdet av det som ska köpas under räkenskapsåret underskrider direktupphandlingsgränsen som är 700 tkr. Riktlinjen säger att även vid direktupphandling för behov med lågt värde ska konkurrens eftersträvas genom att minst två leverantörer ska tillfrågas. Det finns även formella krav på dokumentation av genomförda direktupphandlingar:

”Dokumentation av beslut om direktupphandling ska ske på föreskrivet sätt i respektive ärende. För direktupphandlingar över 100 000 kronor ska av dokumentationen framgå avtalsföremålet med dess uppskattade värde, avtalstid, vilka leverantörer som tillfrågades och hur många som lämnade anbud, vilken leverantör som tilldelades avtalet och det viktigaste skälet för tilldelningen.” (avsnitt 4.4)

Under granskningen har vi inte funnit några rutiner inom Bild och form som säkerställer att kravet på dokumentation för direktupphandlingar tillgodoses. Vid den stickprovskontroll som vi genomförde (se bilaga 1) fann vi ingen dokumentation för de kontrollerade direktupphandlingarna som uppfyller kraven som framgår i regionens riktlinjer.

Nämndens kontroll av upphandlingsområdet

Kultur- och bildningsnämnden får återrapportering i form av information om vilka konstverk som köps in.

Nämndens interna kontrollplan innehåller inga kontrollpunkter som berör det aktuella granskningsområdet. I samband med den genomförda intervjun med nämndens presidium sade de intervjuade förtroendevalda att de inte hade mottagit några signaler om avvikelser i samband med upphandlingarna.

Genomförda upphandlingar – resultat av stickprovskontrollen

Den genomförda stickprovskontrollens resultat beskrivs i detalj i bilaga 1.

Kontrollen visar att det upprättas väldigt lite dokumentation i samband med upphandlingarna som genomförs av förvaltningen själva. Det saknas t.ex. dokumentation i samtliga fall kring beslut om val av upphandlingsförfarande, i alla fall utom ett kring genomförandet av upphandlingen (behovsbeskrivning, utvärderingskriterier, utvärdering och grund till tilldelning) och det saknas i samtliga fall tilldelningsbeslut. I de fallen där upphandlingen har genomförts som en direktupphandling (LOU 19a kap.) och där värdet överstiger 100 000 kr saknas det dokumentation som motsvarar kraven i regionens riktlinjer.

I upphandlingen som genomfördes med stöd från upphandlingsenheten finns all dokumentation på plats för genomförande av upphandlingen i form av strukturerade handlingar. Det finns även utvärderingsprotokoll och tilldelning. Däremot saknas även i detta fall dokumentation som visar vilka avvägningar det gjordes vid val av upphandlingsförfarande. Underlaget som är ”beställningen” till

upphandlingsenheten anger valt förfarande ("direktupphandling med urvalsarbeteförfrågan minst tre leverantörer genom e-avrop och diskussion med sakkunniggrupp utifrån fastställda kriterier") men inte motivering till valet.

3.2.2 Våra bedömningar

Det saknas tillräckliga dokumenterade rutinbeskrivningar för hantering av upphandling av konst. De beskrivningar som idag ger vägledning för hur upphandlingar ska genomföras är inte kvalitetssäkrade eller beslutade och rutinerna säkerställer inte att kraven som framgår av lagen och regionens interna policydokument uppfylls.

Den genomförda stickprovskontrollen visar att det finns brister i hur upphandlingarna dokumenteras i samtliga upphandlingar som genomfördes av förvaltningen själv.

Det nuvarande arbetssättet för att genomföra upphandlingar fullgör inte lagens krav om att motivera valet av eller i tillräcklig detalj beskriva upphandlingsförfarandet. De nya reglerna som trädde i kraft i februari 2022 innebär bland annat att den upphandlande myndigheten har större frihet att själv utforma upphandlingsförfarandet när upphandlingen kan genomföras enligt de nationella reglerna. Samtidigt ställs det högre krav på den upphandlande myndigheten att själv beskriva hur förfarandet är. Vår bedömning är att det saknas ett systematiskt arbetssätt på förvaltningen som säkerställer att detta sker. I de fall där LOU:s 6 kap. 14 § åberopades som upphandlingsförfarande ska upphandlande myndighet särskilt visa att det finns skäl för att välja undantagsbestämmelsen, vilket inte gjordes.

Nämnden saknar kunskap om att det finns brister i rutinerna för upphandlingar samt att det förekommer felaktigheter i hur upphandlingar genomförs. Att nämndens interna kontrollplan inte fångar upp enstaka felaktiga upphandlingar vid anskaffning av konst kan, mot bakgrund av att det totala beloppet är ringa, ses som mindre allvarligt. Däremot bedömer vi det vara önskvärt att nämnden vidtar åtgärder för att säkerställa att det utarbetas rutiner för hantering av upphandlingar för att minska risken för att upphandlingar genomförs på ett felaktigt sätt.

3.2.3 Svar på revisionsfrågor och rekommendationer

Kultur- och bildningsnämnden brister i sitt ansvar att säkerställa att tillämpade processer och rutiner för konstanshaffning är ändamålsenliga och anpassade till LOU:s regelverk. Granskningen fann brister i de befintliga rutinerna för anskaffning av konst och fann även att det saknas rutiner som säkerställer att upphandlingar genomförs korrekt. Brister har också påträffats i flertalet av de granskade genomförda upphandlingar.

Nämnden saknar kunskap om att det finns brister i rutinerna för upphandlingar samt att det förekommer felaktigheter i hur upphandlingar genomförs. Nämnden bör snarast vidta åtgärder för att säkerställa att det utarbetas tillräckliga rutiner för hantering av upphandlingar. Nämnden bör vidare förstärka sin kontroll av området.

Mot denna bakgrund gör vi bedömningen att upphandlingar inte genomförs på ett ändamålsenligt sätt samt att avsaknaden av rutiner utgör en allvarlig risk för att upphandlingar systematiskt genomförs felaktigt.

Revisionsfråga	Svar på revisionsfrågan
<i>Har kultur- och bildningsnämnden säkerställt att tillämpade processer, rutiner e t c för konstanskaffning är ändamålsenliga och anpassade till LOU:s regelverk?</i>	Nej.

Mot ovan bakgrund rekommenderar vi kultur- och bildningsnämnden att

- vidta åtgärder och följa upp att rutiner och arbetssätt tas fram på förvaltningen för anskaffning av konst som säkerställer att gällande lagar och regionövergripande riktlinjer efterlevs
- se över och förstärka sin insyn i och kontroll över konstanskaffningen för att säkerställa ändamålsenlig hantering.

3.3 Ekonomisk hantering

- *Lever regionen upp till målet att 1% av byggkostnaderna ska avsättas till konstnärlig utsmyckning?*
- *Finns det rutiner för hur anskaffningsprocessen för konst ska inkludera regionens värdegrund? Om ja, implementeras dessa rutiner på ett ändamålsenligt sätt?*

3.3.1 Våra iakttagelser

Utöver nedan beskrivna iakttagelser hänvisar vi även till avsnitt 3.1 som berör beslut om och frågor kring enprocentregeln.

Beräkning av budget

Kultur- och bildningsnämndens budget för 2022 innehåller regionens medel för konstanskaffning. Totalt uppgår beloppet till 6 Mkr.

Det saknas vägledning för hur beloppet ska beräknas. Hur beräkningen av årets belopp gjordes finns inte dokumenterad. Under intervjuerna framkom det att beräkningen baserades på regionens totala bygginvesteringsbudget för året, med avräkning för tekniska installationer. Detta belopp (bygginvesteringsprojekt – tekniska installationer) uppskattades till cirka 600 Mkr, varav 1% motsvarar 6 Mkr. Vilka poster som det gjordes avdrag för ("tekniska installationer") är oklart och enligt intervjuvärdens baseras det på en uppskattning.

Själva beräkningsmodellen är enligt intervjuvärdens samma som förra årets beräkningsmodell, men i avsaknad av underlag som redogör för hur tidigare beräkningar gjordes och pga personalbyte kan detta inte bekräftas.

Under granskningen framkom det även att beräkningen av budget för anskaffning av konst inte kopplas till de enskilda bygginvesteringsprojekten. Det belopp som i samband med uppstart av ett byggprojekt tas fram i samarbete mellan Regionfastigheter och enheten Bild och form används inte som underlag vid beräkning av Kultur- och bildningsnämndens budget för konstanskaffning.

Avsatta medel avser budget för anskaffning av all konst, dvs både "lös" och "fast" konst. Anledningen till detta uppges i vart fall delvis vara svårigheten med att definiera vad "fast konst" och "lös konst"

är. T.ex. kan ett konstverk i teorin vara flyttbar, men om verket är beställt för att placeras i ett visst sammanhang kan det ändå inte betraktas vara möjligt att flytta det.

Budgetprognosen för kommande år visar en ökad investeringsbudget i regionen samtidigt som prognosen för konstanskaffning ligger oförändrat på 6 Mkr.

Fördelning av avsatta medel

Budgeterade investeringsmedel för konst ligger enligt nämndens internbudget på enheten Bild och form. Beloppet är 6 Mkr för år 2022.

Några riktlinjer för hur avsatta medel ska användas har vi inte funnit under granskningen. Nämnden har inga mål som är direkt kopplade till området och har inte gett några andra instruktioner för fördelning av dessa medel. Vid samtal med nämndens presidium betonade de förtroendevalda vikten av principen om armlängds avstånd.

I praktiken hanteras budgeten för konstanskaffning av enhetschefen och av en tjänsteperson på enheten Bild och form.

Vid planering av ett investeringsprojekt har Bild och form tillsammans med Regionfastigheter en gemensam processbeskrivning för att säkerställa att konsten ingår i byggprojektet i ett tidigt skede. Enligt denna process ska handläggaren från Bild och form informeras och involveras i planerade investeringsprojekt. Diskussioner kring vilken typ av konst som ska anskaffas och hur stort belopp det ska inhandlas konst för görs tillsammans av tjänstepersoner från Regionfastigheter och Bild och konst inför det första beslut som fattas om investeringsprojektet. Beräkningen av belopp som ska avsättas till anskaffning av konst baseras på det totala investeringsbeloppet som det fattas beslut om i detta skede. Skulle det bli ändringar i budgeten för byggprojektet längre fram justeras inte konstbudgeten. Samtidigt kan vi konstatera att justeringar i konstbudgeten i förhållande till bygginvesteringsprojektet är en teoretisk fråga eftersom någon koppling mellan Fastighetsnämndens budget och Kultur- och bildningsnämndens budget inte finns. Det finns inte heller en redovisningsmässig koppling mellan medel som används för konstanskaffning och byggprojekten.

Tjänstepersonen med uppdrag att genomföra konstinköpen på enheten Bild och form har en excel-lista som visar en sammanställning av planerade och genomförda anskaffningar under föregående år, innevarande år och kommande år. Listan är det enda dokumentet som syftar till att bevaka och följa upp planerade, pågående och genomförda konstinköp. Listans syfte är dessutom att visa fördelningen av budgeterade medel för konstanskaffning. Utöver handläggaren är det enhetschefen som har tillgång till listan.

Redovisning av konstinköp

Redovisning av anskaffning av konst sker i samband med att inkommen faktura ska konteras. Redovisning sker mot kontot 1282, konst. Ingen koppling görs till respektive bygginvesteringsprojekt.

Enligt intervjuer görs, förutom rutinmässig kontroll av mottagna fakturor, avstämning av kontot för att säkerställa att budgeten inte överskrids. Inga övriga kontroller görs rutinmässigt.

3.3.2 Våra bedömningar

Otydligheten i hur enprocentregeln ska tolkas försvårar förutsättningarna för beräkning av budgeten för konstanskaffning. Det saknas tydlighet i vad pengarna ska beräknas på och också i vad de faktiskt ska användas till.

Den praktiska hanteringen idag följer enligt vår bedömning inte de riktlinjer som går att utläsa från det ursprungliga beslutet från 1969. Dess lydelse tyder på att önskemålet är att 1% ska avsättas från bygginvesteringsbudgeten för varje enskild byggnad utan avdrag för något. Beslutets formulering tyder också på att regeln innebär att varje byggprojekt ska ha ett fast konstverk. Dagens hantering avviker från detta, både när det gäller beräkning av budgeten för konstanskaffning och när det gäller hur dessa pengar används.

Nuvarande ekonomisk hantering av budgeten resulterar i att pengarna för konst inte kopplas till byggprojekten. I teorin betyder det att det kan finnas fastigheter som inte får någon utsmyckning. Granskningen visar vidare att avsatta medel används för anskaffning av såväl fast som lös konst, vilket också avviker från vad beslutet från 1969 säger.

Om budgetprognosen håller kan vi konstatera att avsatta medel för anskaffning av konst kommer i framtiden att understiga 1% av bygginvesteringsbudgeten.

Nämnden tolkar principen om armlängds avstånd på ett sätt som i praktiken resulterar i att nämnden överlåter till tjänstepersonerna att besluta hur budgeten fördelas.

Vår sammanfattande bedömning är att nämndens styrning inte är tillräcklig varken när det gäller beräkning av budgeten för anskaffning av konst eller när det gäller fördelningen av dessa pengar. Det finns behov för att förtydliga hur budgeten ska beräknas, men också för hur dessa medel ska fördelas. Principen om armlängds avstånd bör naturligtvis tas i beaktande vid beslut om anskaffning av enskilda verk, men ska inte tolkas så att nämnden inte ska ge riktlinjer i hur fördelning av dessa medel ska ske. Nämndens ansvar enligt reglementet för anvisad budget behöver också tas i beaktande.

3.3.3 Svar på revisionsfrågor och rekommendationer

Med reservation för ovan beskriven otydlighet kring enprocentregeln gör vi bedömningen att den praktiska hanteringen inte följer de riktlinjer som går att utläsa från det ursprungliga beslutet från 1969. Om de budgetprognoser som finns tillgängliga idag håller, är det uppenbart att avsättning till konst i framtiden kommer att understiga 1% av regionens bygginvesteringsbudget.

Nämnden tolkar principen om armlängds avstånd på ett sätt som i praktiken resulterar i att nämnden överlåter till tjänstepersonerna att besluta hur budgeten fördelas. Vår bedömning är att nämndens styrning inte är tillräcklig varken när det gäller beräkning av budgeten för anskaffning av konst eller när det gäller fördelningen av dessa pengar.

Revisionsfråga	Svar på revisionsfrågan
<i>Lever regionen upp till målet att 1% av byggkostnaderna ska avsättas till konstnärlig utsmyckning?</i>	Nej, med förbehåll för otydligheten i hur enprocentregeln ska tolkas.
<i>Finns det rutiner för hur anskaffningsprocessen för konst ska inkludera regionens värdegrund? Om ja, implementeras dessa rutiner på ett ändamålsenligt sätt?</i>	Nej. Nämnden tolkar principen om armlängds avstånd på ett sätt som gör att de förtroendevalda bedömer det vara olämpligt att påverka val av konstverk. Samtidigt resulterar denna tolkning i att i praktiken överlåter nämnden till tjänstepersonerna att besluta hur budgeten fördelas.

Mot ovan bakgrund rekommenderar vi kultur- och bildningsnämnden att

- Förstärka sin styrning av området anskaffning av konst genom att förtydliga hur enprocent-regeln ska tolkas, både när det gäller beräkning av budget för konstanskaffning och för hur dessa medel ska användas.
- Förbättra sin styrning genom att se över hur principen om armlängds avstånd till konstanskaffning kan balanseras med nämndens ansvar för sin budget.

3.4 Samarbete med andra nämnder och förvaltningar

- *Finns en fungerande samverkan mellan berörda nämnder (kultur- och bildningsnämnden respektive fastighetsnämnden och i förekommande fall verksamhetsdrivande nämnd) kring anskaffning av "fast konst" och är denna ändamålsenlig?*
- *Är det, vid anskaffande av "fast konst", tydliggjort vem som svarar för dels olika typer av kostnader som kan uppkomma i samband med anskaffningen (t ex installationskostnader), dels kostnader för framtida underhåll av konsten?*

3.4.1 Våra iakttagelser

Intervjusvaren visar att på förvaltningsnivå finns det idag ett välfungerande samarbete mellan tjänstepersonerna på enheten Bild och form och på Regionfastigheter. Båda parter uppger att samarbetet har förbättrats under de senare åren och att fungerande rutiner har utarbetats för att säkerställa att konst inkluderas i byggprojekten i ett tidigt skede. Detta finns dokumenterat i en processbeskrivning som används av båda förvaltningar.

Gällande hantering av fast konst och de kostnader som kan uppkomma i samband med installation och vid framtida underhåll finns det muntlig överenskommelse om mellan förvaltningarnas tjänstepersoner. Svaren från Regionfastigheter tyder på att det finns en förväntning om att skriftlig reglering ska ske i avtalet som Bild och form upprättar med konstnären som tar fram verket. Detta sker dock inte rutinmässigt. Intervjusvaren tyder också på att det finns otydlighet i vissa fall i vad överenskommelsen innebär. Att byggprojekten löper under lång tid och en situation som innebär kostnader kan komma flera år efter att den muntliga överenskommelsen hade träffats påverkar förutsättningarna.

Granskningen visar att det inte förekommer någon dialog mellan berörda nämnder (Kultur och bildningsnämnden och Fastighetsnämnden) gällande frågan om hur konsten ska inkluderas i byggprojekten eller frågan om hantering av fast konst.

3.4.2 Våra bedömningar

Samarbetet mellan Regionfastigheter och enheten Bild och form bedömer vi vara välfungerande och befintliga processer tillräckliga för att säkerställa att konstanskaffningen ingår i byggprojekten i ett tidigt skede.

Det välfungerande samarbetet på förvaltningsnivå har orsakat att det inte har funnits ett behov för politisk dialog kring konstanskaffning mellan Fastighetsnämnden och Kultur- och bildningsnämnden. Vi bedömer dock att det finns anledning till att inleda samtal för att förtydliga intentionerna med enprocentregeln och för att tydliggöra hur regeln ska verkställas.

Hantering av framtida kostnader för fast konst bedöms inte vara ändamålsenlig. Den muntliga överenskommelsen bedöms inte vara tillräcklig för att säkerställa att ansvarsfördelningen eller vad ansvaret innebär blir tydligt. Vi bedömer att det behövs dokumentation som ger den framtida hanteringen tydliga ramar.

3.4.3 Svar på revisionsfrågor och rekommendationer

Det finns ett välfungerande samarbete på förvaltningsnivå mellan berörda förvaltningar som säkerställer en ändamålsenlig och effektiv hantering av hur konst ska ingå i byggprojekten. Granskningen visar att det vore önskvärt att föra dialog även på nämndsnivå. Detta gör att det inte förekommer behov för att hantera frågan på politisk nivå. Samtidigt vore det önskvärt att föra dialog på politisk nivå för att lyfta frågorna som berör enprocentregeln samt om och i så fall hur budgeten för konstanskaffning ska kopplas till byggprojekten.

Avsaknaden av dokumenterad överenskommelse mellan förvaltningarna gällande framtida kostnader för installation och underhåll av fast konst utgör en risk för att ansvaret för dessa kostnader blir otydligt. Därför bedöms nuvarande hanteringen som baseras på muntlig överenskommelse inte vara ändamålsenlig. Då frågan gäller nämndens framtida budget bör ett beslut i frågan fattas av nämnden.

Revisionsfråga	Svar på revisionsfrågan
<i>Finns en fungerande samverkan mellan berörda nämnder (kultur- och bildningsnämnden respektive fastighetsnämnden och i förekommande fall verksamhetsdrivande nämnd) kring anskaffning av "fast konst" och är denna ändamålsenlig?</i>	Delvis. Samarbetet är välfungerande på förvaltningsnivå när det gäller att säkerställa att anskaffning av konst ingår i ett tidigt skede i byggprojekten. Däremot saknas det dokumentation kring överenskommelser mellan förvaltningarna kring hantering av framtida kostnader för konstverk. Dialog på nämndsnivå förespråkas för att lyfta frågorna som berör enprocentregeln och om och i så fall hur budgeten för konstanskaffning ska kopplas till byggprojekten.
<i>Är det, vid anskaffande av "fast konst", tydliggjort vem som svarar för dels olika typer av kostnader som kan uppkomma i samband med anskaffningen (t ex installationskostnader), dels kostnader för framtida underhåll av konsten?</i>	Hantering av framtida kostnader för fast konst bygger på muntlig överenskommelse, vilket bedöms vara icke ändamålsenlig.

Mot ovan bakgrund rekommenderar vi kultur- och bildningsnämnden att

- Inleda dialog med Fastighetsnämnden i syfte att skapa samförstånd kring hur enprocentregeln ska tolkas och implementeras.
- Säkerställa att den framtida ansvarsfördelningen mellan Fastighetsnämnden och Kultur- och bildningsnämnden tydliggörs i samband med ett beslut om konstanskaffning tas.

Malmö, 2022-07-05

Teodora Heim
Av Skyrev certifierad kommunal yrkesrevisor

Bilaga 1 – stickprovskontroll

Urval till stickprovskontrollen

Urvalet av upphandlingar som ingår i stickprovskontrollen baseras på en bruttolista av genomförda upphandlingar under 2021 och 2022.

Bruttolistan består av en lista som vi har mottagit från enheten Bild och form samt en sammanställning som vi har mottagit från upphandlingsenheten som visar upphandlingar där upphandlingsenheten var involverad.

I listan från enheten Bild och form delas upphandlingarna in i kategorier efter valt förfarande. Urvalet utgår från dessa kategorier, där upphandlingen med högst värde i varje kategori ingår i stickprovskontrollen. Ur upphandlingsenhetens sammanställning är på samma grund valdes upphandlingen med högst värde ut.

Under kontrollen har följande frågor besvarats om varje granskad upphandling:

- Vilka handlingar dokumenterar hur upphandlingen genomförts?
- Har det dokumenterats hur beslut om val av förfarande har fattats? (Se bl.a. kravet i LOU 14 kap. 6 §)
- Finns det handlingar som dokumenterar själva upphandlingsförfarandet?
  - Behovs- och kravbeskrivning som utgör utvärderingskriterierna
  - Utvärderingsprotokoll
  - Tilldelningsbeslut

I följande tabell framgår sammanställningen av genomförd kontroll.

Upphandling	Typ	Värde	Dokument som vi har erhållit	Finns dokumentation kring valet av förfarande?	Finns dokumentation för genomförande av upphandling?	Finns dokumentation för utvärdering?	Finns dokumentation för tilldelning?
ArtPlattform	Avrop från ramavtal	20 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> • Avropsavtal_Konstprojektledare Mora.pdf 	Ej tillämpligt då det finns ett ramavtal	Nej	Nej	Nej
Jacob Dahlgren BUM Träd	Skissupdrag	2021: 200 000 kr 2022: 415 000 kr 2023: 85 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> • anteckningar ombyggnad barnmottagningen 2021 05 11.pdf • Bild 2020 från Jacob med bänk.jpg • falun_5.rev 2020 09 10 .pdf • Förslagshandling 210317.pdf • Kontrakt genomförande Jacob Dahlgren BARN BLÅ 2021 09 28.docx • Kontrakt Skissupdrag Jacob Dahlgren BUM 2021.pdf • Skissupdrag BUM Falu Lasarett 2021 05 17.pdf • Skissupdrag BUM Falu Lasarett 2021 06 08.pdf • träd.pdf 	Nej	Delvis	Delvis	Nej
Ortopeden	Unikt verk	303 570 kr	<ul style="list-style-type: none"> • 2022 02 09 Orderbekräftelse Cecilia Hillström.pdf • Ortopeden Fågel fisk mitt emellan 2022 03 08.pdf 	Nej	Nej	Ej tillämpligt pga valt förfarande	Ej tillämpligt pga valt förfarande
Sören Johansson Mitt andra jag	Förhandlat förfarande	50 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> • mitt-andra-jag_webb.pdf • Sören Johansson 20211029091103068.pdf 	Nej	Nej	Nej	Nej
Gunilla Wänn, inköp av lös konst	Lös konst	190 000 kr	<ul style="list-style-type: none"> • 2022 05 10 Orderbekräftelse Gunilla Wänn.pdf 	Nej	Nej	Nej	Nej
Konstnärlig gestaltning Habiliteringen,	Direkt-upphandling	300 000 kr	<p>Upphandlingsdokument:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 Administrativa föreskrifter HAB.doc • 2 Mall för upphandlingskontrakt HAB.doc • Bilaga 1_Sanningsförsäkran.doc 	Ja	Ja	Ja	Ja

Mora lasarett (RD22/01559)			<ul style="list-style-type: none"> • Bilaga 2_Uppdragsbeskrivning HAB Mora.pdf • Bilaga 2a_ F,,rgs,,tting HAB.pdf • Bilaga 2b_Ritning med QR-koder HAB.pdf • Bilaga 2c_Planritning HAB.pdf • Bilaga 3_Konstprogram Mora Lasarett.pdf <p>Övriga dokument:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upphandlingsuppdrag Konstnärlig Gestaltning HAB Mora, Bild och form.pdf • Öppningsprotokoll.pdf • Sammanställning_utvärdering av anbud.pdf • Upphandlingsrapport.docx • Tilldelningsbeslut.pdf • Tilldelningsmeddelande.pdf • Upphandlingskontrakt_Maria Bajt.pdf 				
-------------------------------	--	--	---	--	--	--	--